"MODRÃ•. DÄ›jiny jednÃ© barvy"

PakliÅ¾e milujete modrou barvu, tak jako jÃ¡, tak zde je pro VÃ¡s pÃ¡r informacÃ-.

ModrÃ¡ barva, tak jako vÅ¡echny ostatnÃ- barvy, mÃ¡ mnoho odstÃ-nÅ¯. MÃ¡ nejoblÃ-benÄ›jÅ¡Ã- je tmavÅ¡Ã- Ä•i tmavÃ¡ blanky modrÃ¡ - pokud si ji dovedete pÅ™edstavit. Nejsem to ale jenom jÃ¡, kdo mÃ¡ rÃ¡d modrou. Ãšdajnä› je to nejoblÃ-benÄ›jÅ¡Ã- b naÅ¡eho zÃ¡padnÃ-ho svÄ›ta.

VÃ½znamnÃ½ souÄ•asnÃ½ francouzskÃ½ historik Michel Pastoureau napsal dokonce knihu - "ModrÃ¡. DÄ›jiny jednÃ© barvy." V roce 2013 vyÅ¡la tato kniha i Ä•esky. VyÅ¡la takÃ© v mnoha dalÅ¡Ã-ch jazycÃ-ch a dosÃ¡hla velkÃ© popularity. Ale zpÄ›t k modrÃ©.

"V knize se zamÃ½Å¡lÃ- nad promÄ›nami postavenÃ- modrÃ© barvy v prÅ¯bÄ›hu staletÃ- a analyzuje jejÃ- vÃ½znam a symbol v odÃ-vÃ¡nÃ-, v kaÅ¾dodennÃ-m Å¾ivotÄ› stejnÄ› jakov v literatuÅ™e a v umÄ›nÃ-. ... Å˜ekovÃ© ani Å˜Ã-manÃ© modrÃ© vÄ› nevÄ›novali, dokonce ji poklÃ¡dali za barvu nepÅ™Ã-jemnou na pohled. Ani na poÄ•Ã¡tku stÅ™edovÄ›ku nepatÅ™ila mezi barv jednoznaÄ•nÄ› privilegovanÃ© a jejÃ- obliba vzrÅ¯stala teprve postupnÄ›. Ke zmÄ›nÄ› doÅ¡lo ve chvÃ-li, kdy se modrÃ¡ prosadi jako barva Panny Marie. Dnes tato barva v oblÃ-benosti pÅ™edÄ•Ã- dokonce i zelenou a Ä•ervenou. K jejÃ-mu souÄ•asnÃ©mu ÃºspÄ›chu nejspÃ-Å¡ znaÄ•nÄ› pÅ™ispÄ›la i kariÃ©ra jistÃ©ho kusu obleÄ•enÃ- - kalhot Leviho Strausse a jeho pozdÄ›jÅ¡Ã-ch kterÃ© veÅ¡ly do dÄ›jin pod nÃ¡zvem dÅ¾Ã-ny. "

V knÃ-Å¾ce najdete spoustu zajÃ-mavostÃ- a krÃ¡snÃ½ch "modrÃ½ch" obrÃ¡zkÅ¯.

DalÅ¡Ã- zajÃ-mavÃ© informace o historii modrÃ© barvy jsem naÅ¡la ve francouzskÃ© knÃ-Å¾ce "La couleur. Nature, histoire et dÃ©coration" z roku 1993

Â

SÂ modrou do nekoneÄ•na

"Å Ã-Å™e a rozlehlost nebe i moÅ™Ã-, dÃ-ky pocitu nekoneÄ•na, kterÃ½

vÂ nÃ¡s vyvolÃ¡vajÃ-, dokÃ¡Å¾ou potÄ›Å¡it duÅ¡i hledajÃ-cÃ- Ãºnik. Jejich vÃ½Å¡ce a hloubce se vyrovnÃ¡ jen jejich uÅ¡lechtilÃ¡ barva. ModrÃ¡ mÃ¡ historickÃ© i symbolickÃ© spojenÃ- se Å¡lechtou, pÅ™esto je to ale i barva lidu. JejÃ- pouÅ¾itÃ-, zejmÃ©na vÂ oblÃ©kÃ¡nÃ-, sluÅ¡Ã- tÃ©mÄ›Å™ kaÅ¾dÃ©mu. ModrÃ¡ je mÃ-rovÃ¡ barva â€“ svÄ›Å¾Ã-, uklidÅˆujÃ-cÃ-, upÅ™Ã-mnÃ¡. JejÃ- negativnÃ- vÃ½znamy, zahrnujÃ-cÃ- snad jen strach a depresivnost, jsou pouze extrÃ©my jejÃ-ch kladnÃ½ch vÃ½znamÅ¯ â€“ Ä•erstvost interpretovanÃ¡ jako chladnost, samota jako osamocenost, klid jako neteÄ•nost. ModrÃ¡ je barva zdravÃ- â€“ modrÃ¡ obloha je znÃ¡mÃ½ ÃºÄ•innÃ½ lÃ©k na melancholii.

Odkud se bere nebeskÃ¡ modÅ™? Toto tajemstvÃ- nÃ¡m mÅ¯Å¾e objasnit TyndallÅ¯v jev, kterÃ½ vytvÃ¡Å™Ã- vnitÅ™nÃ- nezÃ¡Å™ivou modÅ™, kterÃ¡ se vyskytuje i vÅ¡ude jinde vÂ pÅ™Ã-rodÄ›: modrÃ© oÄ•i, ptaÄ•Ã- peÅ™Ã-, kÅ™Ã-dla vÃ¡Å¾ek, Ä•umÃ¡ky a zadnice koÄ•kodanÅ¯, jemnou modÅ™ cigaretovÃ©ho kouÅ™e a namodralÃ© odlesky tvÃ¡Å™Ã- muÅ¾Å¯ sÂ tÅ™Ã-dennÃ-m strniÅ¡tÄ›m.

Tento jev se vytvÃ¡Å™Ã-, kdyÅ¾ je svÄ›tlo rozptylovÃ¡no mikroskopickÃ½mi Ä•Ã¡steÄ•kami velikostÃ- odpovÃ-dajÃ-cÃ- vlnovÃ© dÃ©lce modrÃ©ho svÄ›tla a odrÃ¡Å¾eno do vÅ¡ech smÄ›rÅ¯. Aby toto rozptÃ½lenÃ© modrÃ© svÄ›tlo bylo viditelnÃ©, musÃ-mÃ-t za sebou tmavÃ½ podklad. NapÅ™Ã-klad proteiny modrÃ© oÄ•nÃ- duhovky majÃ- tmavÄ› hnÄ›dÃ½ podklad tvoÅ™enÃ½ melaninovÃ½m pigmentem a atmosfÃ©rickÃ½ prach mÃ¡ za sebou vesmÃ-rnou temnotu. VÂ roce 1957 vÂ KanadÄ›, kvÅ¯li rozsÃ¡hlÃ½m lesnÃ-m poÅ¾Ã¡rÅ¯m, kterÃ© doÄ•asnÄ› zvÃ½Å¡ily mnoÅ¾stvÃ- mikroskopickÃ½ch Ä•Ã¡steÄ•ek vÂ atmosfÃ©Å™e, zÃ-skal doÄ•asnÄ› i mÄ›sÃ-c znatelnÄ› modrÃ½ barevnÃ½ nÃ¡dech.

Oproti hojnosti modrÃ© na obloze a vÂ moÅ™Ã-ch se modrÃ¡ vÂ pÅ™Ã-rodÄ› vyskytuje velmi mÃ¡lo. JedinÃ© modrÃ© minerÃ¡ly jsou tyrkys, azurit (kterÃ½, vÂ zÃ¡vislosti na mnoÅ¾stvÃ- obsaÅ¾enÃ© mÄ›di, mÅ¯Å¾e mÃ-t i zelenÃ½ nÃ¡dech) a lÃ¡pis lazuli (lazurit). Tyto minerÃ¡ly, rozdrcenÃ©, se mohou pÅ™Ã-mo vyuÅ¾Ã-vat jako barviva. OstatnÃ- modÅ™, vychÃ¡zejÃ-cÃ- zÂ mÄ›di Ä•i kobaltu, vyÅ¾aduje kÂ zÃ-skÃ¡nÃ- a vyuÅ¾itelnosti nÃ¡roÄ•nÃ© technologickÃ© postupy. Dokonce i pÅ™Ã-rodnÃ- barviva jako indigo a boryt byly nazÃ½vÃ¡ny skrytÃ¡ barviva, protoÅ¾e je potÅ™eba urÄ•itÃ½ch chemickÃ½ch reakcÃ- kÂ vyÄ•iÅ¡tÄ›nÃ- barvy. Barvivo zvanÃ© PaÅ™Ã-Å¾skÃ¡ modÅ™ (kterÃ© ovÅ¡em nepochÃ¡zÃ- zÂ Francie â€“ viz francouzskÃ½ nÃ¡zev bleu outremer â€“ zÃ¡moÅ™sk vyrÃ¡bÄ›no zÂ lazuritu. Ve stÅ™edovÄ›ku, kdy se pouÅ¾Ã-valo kÂ iluminaci manuskriptÅ¯, mÄ›lo stejnou ale i vyÅ¡Ã- hodnotu neÅ¾ zlato. NicmÃ©nÄ› potÃ©, co byly vynalezeny zpÅ¯soby chemickÃ© syntetizace modrÃ½ch barviv, se tato barva, dÅ™Ã-ve tak vzÃ¡cnÃ¡, Å¾e si ji umÄ›lci schraÅˆovali na plÃ¡Å¡Å¥ panny Marie, zaÄ•ala pouÅ¾Ã-vat kÂ bÄ›Å¾nÃ©mu bÄ›lenÃ- obyÄ•ejnÃ½ch lÃ¡tek.

â€žModrÃ¡ pro kluka, rÅ¯Å¾ovÃ¡ pro holku.â€œ â€“ takovÃ½ je souÄ•asnÃ½ zvyk, ale francouzskÃ© matky tradiÄ•nÄ› oblÃ©kaly svÃ© dcery do modrÃ© â€“ do barvy plÃ¡Å¡tÄ› svatÃ© panny Marie. ModrÃ¡ si drÅ¾Ã- svÅ¯j titul krÃ¡lovny nebes. Vztah mezi Å¡lechtou a modrou barvou vychÃ¡zÃ- zÂ dÃ¡vnÃ© minulosti a je velmi rozÅ¡Ã-Å™enÃ½: VÂ Å™eckÃ©m a Å™Ã-mskÃ©m panteonu je modrÃ¡ spojovÃ¡na sÂ Diem a Jupiterem. VÂ Anglii, kde barvou krÃ¡le byla Å¡arlatovÃ¡ Ä•ervenÃ¡, si modrou zvolili presbyteriÃ¡ni jako symbol opozice, vÂ souladu sÂ naÅ™Ã-zenÃ-m Bible, kterÃ¡ Å™Ã-kÃ¡, Å¾e dÄ›ti Izraele si majÃ- na obleÄ•enÃ- naÅ¡Ã-t lem zÂ modrÃ© stuhy. PotÃ© byla modrÃ¡ barvou WhigÅ¯, konzervativcÅ¯, vojÃ¡kÅ¯ Unie bÄ›hem AmerickÃ© vÃ¡lky za nezÃ¡vislost a policie.

ModrÃ¡ jako barva symbolizujÃ-cÃ- vÅ¡echno â€žlepÅ¡Ã-â€œ pochÃ¡zÃ- od jednÃ© modrÃ© stuÅ¾ky zÂ roku 1348. Ta stuÅ¾ka byl hozenÃ½ podvazek od jednÃ© dvornÃ-dÃ¡my, kterÃ½ chytil Edvard tÅ™etÃ-, navlÃ©kl si ho a pronesl slavnÃ½ vÃ½rok â€žhoni soit qui mal y penseâ€œ (â€žhanba tomu, kdo si o tom myslÃ- zlÃ©â€œ, pozdÄ›ji pÅ™eklÃ¡danÃ© jako â€žÅ¡patnÃ© tomu, kdo myslÃ- na Å¡patnostiâ€œ). Tato vÄ›ta se stala mottem a modrÃ½ podvazek symbolem nejvyÅ¡Å¡Ã-ho rytÃ-Å™skÃ©ho Å™Ã¡du. TÃ-mto zaÄ•ala bÃ½t modrÃ¡ barva spojovÃ¡na sÂ vysokÃ½mi poctami vÂ rÅ¯znÃ½ch domÃ©nÃ¡ch: CanterburskÃ© opatstvÃ-, modrÃ½ lem cÃ-rkevnÃ-ch hodnostÃ¡Å™Å¯, Derby, koÅˆskÃ© dostihy, modrÃ© Å¾etony vÂ pokeru atd. ModrÃ¡ krev jako symbol Å¡lechtickÃ©ho pÅ¯vodu je idea pochÃ¡zejÃ-cÃ- ze Å panÄ›lska: Å¾Ã-ly aristokratÅ¯ Ä•istÄ› evropskÃ©ho pÅ¯vodu se dÃ-ky

jejich bÃ-lÃ© pokoÅ¾ce zdÃ¡ly bÃ½t modÅ™ejÅ¡Ã- oproti Å¾ilÃ¡m Å¡panÄ›lÅ¯ smÃ-Å¡enÃ©ho maorskÃ©ho pÅ¯vodu. VÂ BenÃ¡tkÃ¡ch ve Ä•trnÃ¡ctÃ©m stoletÃ- se sociÃ¡lnÃ- vrstvy odliÅ¡ovaly barvou punÄ•och â€“ modrÃ¡ patÅ™ila vyÅ¡Å¡Ã-m tÅ™Ã-dÃ¡m, ovÅ¡em termÃ-n Bluestocking (modrÃ© punÄ•ochy) pochÃ¡zÃ- zÂ Anglie kolem roku 1750, kdy modrÃ© punÄ•ochy, barvou kontrastujÃ-cÃ- sÂ veÄ•ernÃ-mi Å¡aty, nosily vzdÄ›lanÃ© Å¾eny pohybujÃ-cÃ- se vÂ literÃ¡rnÃ-ch kruzÃ-ch.

ModrÃ© obleÄ•enÃ- je vÂ souÄ•asnosti oblÃ-benÃ© u dÄ›tÃ- a dospÃ-vajÃ-cÃ-ch, ale i u milionÅ¯ Å’Ã-Åˆanů, rolnÃ-kÅ¯, umÄ›lcÅ¯ i dÄ›lnÃ-kÅ¯ na zÃ¡padÄ› â€“ jednak asi proto, Å¾e keÅ™ indigovnÃ-ku roste tÃ©mÄ›Å™ vÅ¡ude, ale i proto, Å¾e na modrÃ© jsou skvrny vidÄ›t mÃ©nÄ› neÅ¾ na ostatnÃ-ch barvÃ¡ch.

ModrÃ¡ mÃ¡ ale i svÃ© Å¡patnÃ© strÃ¡nky: FrancouzskÃ½ vÃ½raz â€žrobe bleueâ€œ (modrÃ© Å¡aty) oznaÄ•uje prostitutky â€“ podle barvy obleÄ•enÃ- kterÃ© museli nosit vÂ nÃ¡pravnÃ½ch zaÅ™Ã-zenÃ-ch. â€žModrÃ©â€œ filmy a modrÃ½ humor jsou neslušnÃ© (protoÅ¾e unikly modrÃ©mu inkoustu cenzorÅ¯ a korektorÅ¯). ModrÃ© pondÄ›lÃ-, kterÃ© vÂ Anglii pÅ™edchÃ¡zÃ- velikonoÄ•nÃ-mu pÅ¯stu, mÃ¡ svÃ© jmÃ©no od toho, Å¾e se vÂ ten den lidÃ© oddÃ¡vali ve velkÃ© mÃ-Å™e alkoholu pÅ™ed tÃ-m, neÅ¾ ho budou mÃ-t bÄ›hem pÅ¯stu zakÃ¡zanÃ½ â€“ â€žbudeme pÃ-t aÅ¾ do modraâ€œ Å™Ã-kÃ¡ anglickÃ© rÄ•enÃ-. Naproti tomu vÂ Americe prodej alkoholu vÂ mnoha stÃ¡tech podlÃ©hal â€žmodrÃ½mâ€œ puritÃ¡nskÃ½m zÃ¡konům.

ModrÃ¡ je barva spojovanÃ¡ s â€žviditelnou temnotouâ€œ â€“ toto vychÃ¡zÃ- zÂ okamÅ¾iku, kdy se stmÃ-vÃ¡ a vzduch sÃ¡m o sobÄ› vypadÃ¡ jako by mÄ›l tmavÄ› modrou barvu. Tato hodina, silnÄ› romantizovanÃ¡, hodina mezi psem a vlkem, je dobou, kdy temnÄ› modrÃ¡ obloha dobarvuje atmosfÃ©ru schÅ¯zek milencÅ¯ a pomÃ¡hÃ¡ skrÃ½t stopy zÃ¡letnÃ-kÅ¯.

ModrÃ© barvÄ› se pÅ™isuzuje zklidÅˆujÃ-cÃ- efekt, coÅ¾ zÂ nÃ-dÄ›lÃ¡ ideÃ¡lnÃ- barvu pro loÅ¾nice, nebo jakÃ©koliv mÃ-sto odpoÄ•inku. Oproti tomu kdyÅ¾ je Ä•lovÄ›ku zima, tak zmodrÃ¡, vÂ Ä•Ã-nskÃ©m umÄ›nÃ- mÃ¡ Ä•lovÄ›k namalovanÃ½ modÅ™e Å¡patnou nÃ¡ladu a Å˜Ã-manÃ©, kteÅ™Ã- vidÄ›li vztah mezi modrou a Ä•ernou si ji takÃ© spojovali sÂ melancholiÃ-. ZÂ tÄ›chto pÅ™Ã-kladů vyplÃ½vÃ¡ dvojÃ- vÃ½znam modrÃ© â€“ zÃ¡Å™e i temnota. ZÃ¡Å™ivÃ¡ modÅ™ letnÃ- oblohy vÂ nikom nemůže vyvolat depresivnÃ- pocity a Blues (blue=modrÃ¡) jako hudebnÃ- styl sice Ä•erpÃ¡ inspiraci ze zÃ¡rmutku a zpÃ-vÃ¡ o nÄ›m, ale jeho poslech naopak pÅ™inÃ¡Å¡Ã- Ãºlevu a potÄ›Å¡enÃ-.Â Tento rozpor je ovÅ¡em sÂ modrou barvou pevnÄ› spojen â€“ jejÃ- zÃ¡pornÃ© aspekty nejsou hrozbou, ale spÃ-Å¡e urÄ•itÃ½m druhem zamyÅ¡lenÃ- a vzpomÃ-nÃ¡nÃ-. VzpomÃ-nÃ¡nÃ- na nekoneÄ•no a na zÃ¡Å™ivÄ› modrÃ½ nebeskÃ½ rÃ¡j" - pÅ™eklad LukÃ¡Å¡ VelehradskÃ½

Â

Â

Â

Â

Â

Â

Â